

НИН-ово судско веће

У име јавности

После активности СНП Наши, када су у више градова Србије осванули плакати са насловом „Страни агенти“ и паљења заставе АП Војводине у Новом Саду, поново је покренуто питање о забрани ове десничарске организације, уз најаву „нових околности“ због којих је могуће да се поново покрене иницијатива пред Уставним судом Србије за забрану организације. Уставни суд је раније одбио тај захтев, наводећи да се не може поуздано утврдити постојање уставних разлога за забрану.

У таквој атмосфери и поларизацији мишљења – за забрану и против ње - НИН је одлучио да сам формира неформални суд, као замену за Уставни, који би у име јавности заузео став о овом актуелном случају, како би подстакао државне органе на благовремено и ефикасније деловање.

НИН-ово судско веће чинили су проф. др Стеван Лилић, председник Удружења „Правници за демократију“, проф. др Зоран Ивошевић (председник НИН-овог судског већа) и проф. др Богољуб Милосављевић са Правног факултета Универзитета Унион. Оптужницу је заступао Милан Антонијевић, директор ЈУКОМ-а, оштећену страну Вукашин Обрадовић, председник НУНС-а, а одбрану адвокат Тома Фила.

СУЂЕЊЕ – СТЕНОГРАМ

21. 01. 2013. У 10.10

Проф.ЗОРАН ИВОШЕВИЋ: Захваљујем се НИН-у што имам част да будем председавајући једног суда. Али, тај суд није копија ни једног суда, нити је копија Уставног суда. Он је аутентичан, али непознат суд јавности, па смо ми онда, како јавности и приличи, мало слободнији да оцењујемо све чињенице које постоје у вашој пројекцији, па би на крају, пресудили о ономе што је превасходно битно.

Пошто сам ја читав радни век био судија, дозволите ми да питам, ко се јавља за тужбу. Овде су Милан Антонијевић, директор Јукома, Вукашин Обрадовић, председник НУНС-а, професор Стеван Лилић, професор Богољуб Милосављевић и ја. Такође да констатујемо да господин Иван Ивановић није овде, иако је позван. Уколико дође, он ће нам се придружити, а ако не дође, онда ћемо радити и без њега.

Замолио бих онда представника тужбе да нам се обрати.

МИЛАН АНТОНИЈЕВИЋ: Поштовано кривично веће, даме и господо, изнећу предлог републичког јавног тужиоца за забрану организације СНП „Наши“. Полазећи од ранијег предлога тужилаштва, којим је образлагана потреба за забрану деловања СНП „Наши“, као и од одлуке Уставног суда, донете на седници 14. новембра 2012. године, због нових околности које указују на потребу поновног преиспитивања деловања наведене организације, Републичко јавно тужилаштво подноси предлог за забрану рада организације СНП „Наши“.

Своја уставна и законска овлашћења, Тужилаштво ће користити у пуном капацитету, наглашавајући специјална процесна овлашћења Тужилаштва у овом поступку. Такође, желимо да нагласимо да поступак пред Уставним судом ни у ком смислу не може бити посматран као кривични поступак и тужилаштво у овом поступку није обичан орган кривично-правног гоњења, већ орган овлашћен за покретање поступка

забране организације, као најтеже мере овлашћења које је законом дато и Влади Републике Србије.

У намери да се покрене борба против употребе језика мржње, злочина и мржње, расизма, шовинизма и сваког другог облика расприривања, нетолеранције и екстремистичких погледа, а са циљем спречавања ширења противуставних идеологија и појава, подсећамо на следеће: забрањено је и кажњиво свако изазивање и подстицање расне, националне, верске или друге неравноправности, мржње и нетрпељивости, на основу члана 49 Устава Републике Србије. Забрањена је свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета, на основу члана 21 Устава. Јемчи се слобода политичког, синдикалног и сваког другог удруживања и право да остане изван сваког удружења, на основу члана 55, став 1. Удружења се оснивају без претходног одобрења, уз упис у регистар који води државни орган, у складу са законом, а на основу члана 55, став 2.

Забрањена су тајна и паравојна удружења, члан 55, став 3.

Уставни суд може забранити само оно удружење чије је деловање усмерено на насилно рушење уставног поретка, кршење зајемчених људских права или мањинских права или изазивање расне, националне или верске мржње, члан 55, став 4.

Уставни суд одлучује о забрани рада политичке странке, синдикалне организације или удружења грађана на основу члана 167, став 3.

Законом о Уставном суду прописано је да учесници у поступку пред Уставним судом су Влада, републички и јавни тужилац и орган надлежан за упис у регистар политичких странака, синдикалних организација, удружења грађана или верских заједница, у поступку за забрану рада политичких странака, синдикалних организација, удружења грађана или верских заједница члан 29, став 1 тачка 8.

Уставни суд одржава јавну расправу, поред осталог, и у поступку за забрану рада политичке странке, синдикалне организације, удружења грађана или верске заједнице, члан 37, став 1.

Устави суд одлуком забрањује рад политичке странке, синдикалне организације, удружења грађана или верске заједнице, члан 45, тачка 8.

Посебно Уставни суд одлучује о забрани рада организација, удружења грађана или верске заједнице на основу предлога Владе, републичког и јавног тужиоца или органа надлежног за упис у регистар политичке странке и у предлогу наводи разлоге и доказе због којих се тражи забрана рада политичке странке, организације или удружења грађана.

Да се, кад Уставни суд забрани рад политичке странке, синдикалне организације, удружења грађана или верске заједнице, та политичка странка, синдикална организација, удружење грађана или верска заједница брише из одговарајућег регистра даном достављања одлуке Уставног суда надлежном органу, на основу члана 81.

Бројни међународни документи Уједињених нација и Савета Европе говоре о потреби спречавања деловања оних снага које шире „говор мржње“ на свим нивоима друштва. Наша земља мора имати политичке воље да се ухвати у коштац са проблемом јавног испољавања дискриминације и ширења идеја неспојивих са моралом демократског друштва, као и са чињеницом да наше законодавство, а још више пракса, има бројне мањкавости које га онемогућавају да се ефикасно бори против ових друштвено штетних појава које слабе институције.

Повеља Уједињених нација, у члану 55, обавезује све чланице на поштовање људских права и темељних слобода, без разликовања расе, пола, језика или вере.

Међународни пакт о грађанским и политичким правима, члан 20, налаже свим потписницима да законом забране сваку ратну пропаганду, те свако заговарање националне, расне или верске мржње која представља подстицање дискриминације, непријатељство или насиље. Исто тако, чланом 26. свим људима, без обзира на горе наведене разлике,

гарантују се једнака законска заштита од дискриминације. У Општем коментару 11 који се односи на члан 20. Пакта, додатно се појашњава да члан 20. може потпуно ступити на снагу само ако постоји закон из којег је очито да су описана пропаганда и заговарање у супротности са јавном политиком и ако постоје прикладније мере санкционисања у случају кршења тог закона.

Из наведених уставних одредби, произилази да је Уставни суд чувар Устава и врховни јемац основних слобода и права у Републици Србији, те да Уставни суд одлучује о забрани рада само оног удружења грађана, чије је деловање усмерено на насилно рушење уставног поретка, кршење зајемчених људских или мањинских права или изазивање расне, националне или верске мржње, будући да се Уставом јемчи слобода сваког другог удруживања.

Слобода удруживања је једна од најважнијих грађанских слобода и заједно са другим политичким правима чини основу функционисања савремених друштава заснованих на плурализму интереса различитих друштвених група, а јемство ове слободе и њена заштита представљају темељ грађанског друштва.

Међутим, слобода удруживања није апсолутна и неограничена, а у случају да се та слобода злоупотређује, неприхватљиво деловање удружења, путем различитих механизма, мора бити спречено, онемогућено, па чак и забрањено, и то само онда кад се повређују основне вредности, а да за то постоје убедљиви императивни разлози који могу да оправдају ограничење те слободе.

Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода утврђује да свако има право на слободу мирног окупљања и слободу удруживања. За вршење ових права неће се постављати никаква ограничења осим оних која су прописана законом и неопходна у демократском друштву.

Оправданост мешања власти у уживање слободе удруживања је оно што је најтеже утврдити. Устав не утврђује изричито основе за ограничење слободе удруживања, а изричито утврђује основу за забрану рада

удружења.

Могућност ограничења слободе удруживања је факултативна и држава процењује да ли је оно умесно, док је забрана удружења особито осетљиво питање. Несумњиво је да ограничење слободе удруживања треба да буде изузетак.

У члану 20. Устава, међу основним начелима људских и мањинских права и слобода утврђена је могућност ограничења тих права, тако што је прокламовано да људска и мањинска права, зајемчена Уставом, могу законом бити ограничена, ако ограничење допушта Устав, у сврхе ради којих га Устав допушта, у обиму неопходном да се уставна сврха ограничења задовољи у демократском друштву и да забрани суштину зајемченог права, с тим што се достигнути ниво људских и мањинских права не може смањивати, то наглашавам. При ограничењу људских и мањинских права, сви државни органи, а нарочито судови, дужни су да воде рачуна о суштини права које се ограничава, важности сврхе ограничења, природи и обиму ограничења, односно ограничења са сврхом ограничења и о томе да ли постоји начин да се сврха ограничења постигне мањим ограничењем права.

Јасне и прецизне надлежности државних органа представљају основ за поступање поводом ограничења слободе удруживања или неопходност њиховог сукцесивног или заједничког деловања, док се мере забране могу користити само ако удружење заиста представља опасност да слободно и демократско уређење земље или права појединаца, с тим што је увек неопходно размотрити и да ли мање радикалне мере у одређеној ситуацији могу да буду искоришћене да би се та опасност избегла. Све такве мере обавезно морају да буду засноване на довољним доказима да удружење које је у питању, а не само његови појединачни чланови теже циљевима, а спремни су да примене неуставна средства за њихово остварење.

Подсетићу вас на Закон о забрани дискриминације, који је ступио на снагу 2009. године који прописује: да су облици дискриминације непосредна и посредна дискриминација, обавеза позивања на одговорност, удруживање ради вршења дискриминације, говор мржње,

узнемиравање и понижавајуће поступање, да је забрањено удруживање ради вршења дискриминације, односно деловање организација или група које је усмерено на кршење Устава, правила Међународног права и законом зајемчених слобода и права или на изазивање националне, расне, верске и друге мржње, раздора или нетрпељивости, да је забрањено изражавање идеја, информација и мишљења којима се подстиће дискриминација, мржња или насиље против лица због њиховог личног својства, у јавним гласилима и другим публикацијама, на скуповима и местима доступним јавности, исписивањем и приказивањем порука или симбола и на други начин, да је забрањено узнемиравање и понижавајуће поступање.

Подсетићу вас да је нарочито забрањено узнемиравање и понижавајуће поступање које има за циљ или представља повреду достојанства лица или групе лица на основу њиховог личног својства, а нарочито ако се тиме ствара страх или непријатељство, понижавајуће и увредљиво окружење, на основу члана 12. Закона.

Да су тешки облици дискриминације – изазивање и подстицање неравноправности, мржње и нетрпељивости по основу националне, потврђивање или вршење дискриминације од стране органа јавне власти у поступцима пред органима јавне власти, пропагирање дискриминације путем јавних гласила и у поступцима пред органима јавне власти, пропагирање и дискриминација путем јавних гласила, ропство, трговина људима, етничко чишћење и њихово пропагирање, дискриминација по основу два или више личних својстава, дискриминација која је извршена више пута, такозвана поновљена дискриминација и која се чини у дужем временском периоду, што ће бити у случају организације „Наши“. Дискриминација која доводи до тешких последица по дискриминисаног, друга лица или имовину, а нарочито ако се ради о кажњивом делу, код кога је претежна или искључива побуда за извршење била мржња, односно нетрпељивост према оштећеном, која је заснована на његовом личном својству.

Будући да се наведеним уставним одредбама уређује под којим условима је допуштено ограничити слободу удруживања – прописивањем

претпоставке санкције и санкције за удружење грађана, законом о удружењима прецизирани су циљеви и деловање удружења који су недопуштени, као и то како се утврђује одговорност удружења, односно које радње чланова удружења се могу приписати самом удружењу. Тако и циљеви и деловање удружења не могу бити усмерени на насилно рушење уставног поретка и нарушавање територијалне целокупности Републике Србије, кршење зајемчених људских или мањинских права или изазивање и подстицање неравноправности, мржње и нетропељивости засноване на расној, националној, верској или другој припадности или опредељењу, као и полу, роду, физичким, психичким или другим карактеристикама и способностима, док се одлука о забрани рада удружења може заснивати на радњама чланова удружења, а ово наглашавам посебно, ако постоји веза између тих радњи и деловања удружења или његових циљева, ако се радње заснивају на организованој вољи чланова и ако се према околностима случаја може сматрати да је удружење толерисало радње својих чланова.

Произилази да приликом одлучивања о забрани удружења, Уставни суд мора сукцесивно да размотри три групе питања. Прво је, да ли су циљеви или деловање удружења усмерени на насилно рушење уставног поретка, кршење зајемчених људских права или мањинских права, изазивање расне, националне или верске мржње. Ако је утврђено да су радње чланова удружења усмерене на једну од заштићених уставних вредности, да ли се може рећи да постоји веза између радњи чланова удружења и деловања удружења и коначно, да ли би се за меру забране датог удружења могло рећи да је сразмерна, односно да одговара обиму неопходном да се уставна сврха ограничења задовољи у демократском друштву и да не задире у суштину зајемченог права.

Када је реч о говору мржње, Устав не предвиђа само да изазивање расне, националне или верске мржње може бити основ за забрану удружења, већ иде даље од тога, забрањујући и кажњавајући свако изазивање и подстицање расне, националне, верске или друге неравноправности, мржње и нетропељивости. Ове уставне норме нашле су своју разраду у Закону о забрани дискриминације, који одређује појам говора мржње и њему сродног облика дискриминације, узнемиравања и

понижавајућег поступања.

Ипак, европски суд стоји на становишту да сасвим конкретно, када је реч о говору мржње, „Суд подвлачи да су толеранција и поштовање једнаког достојанства свих људских права, основ демократског и плуралистичког друштва и да се у демократским друштвима у начелу може сматрати неопходним да се казне, па чак и да се спрече сви облици изражавања који заговарају, подстичу, промовишу или оправдавају мржњу засновану на нетолеранцији“. То је пресуда Ербакан против Турске од 6. јула 2006. године и мислим да може бити веома корисна и у овом случају.

Изазивање националне, расне и верске мржње и нетолеранције, предвиђа се у члану 317. Кривичног законика, док се расна и друга дискриминација предвиђа чланом 387. Кривичног законика и може бити један од предлога и у овом случају када се ради о удружењима из наше судске праксе, што се може видети касније, ако вас то занима.

Мешање власти у слободу удруживања мора да буде прописано законом, али и да тежи легитимним циљевима, односно да је нужно у демократском друштву у интересу националне или јавне сигурности предузето ради спречавања нереда или криминала, ради заштите здравља или морала и слободе других. Због тога и санкционисање „непријатеља демократије“ мора да буде степеновано.

Уставни суд је једини орган који има компетенције и правну обавезу да по предлогу овлашћеног предлагача одлучује о забрани удружења, јер је Суд, по сили Устава, дужан да одлучује о очувању основних вредности и нужних претпоставки уставног уређења.

Подсетићу вас и на решење о забрани „Образа“, још једне организације, где се Уставни суд определио да, цитирам: „Изградњом демократског и толерантног друштва кроз заштиту правног поретка и друштвених вредности“, као и кроз спречавање „свих појава које могу настати нарочито стварањем окружења несигурности и страха за припаднике читавих друштвених група, поништити напоре којима се исказује демократска традиција српског народа“.

Суд је такође проценио да из аката и радњи удружења „Образ“ проистичу и ставови којима се суштински врши дискриминација грађана по личним својствима, којим се спроводи говор мржње, узнемиравање и понижавајуће поступање, а што је све усмерено на кршење Уставом утврђених слобода и права грађана, начела владавине права, начела грађанске демократије и припадности европским принципима и вредностима као основним начелима на којима почива Уставни поредак Републике Србије“.

Суд је закључио да је мера забране „Образа“ нужна и да се огледа у томе што се „Образ“ својим прокламованим начелима, деловањем и одржавањем насиља залаже за модел друштва које је засновано на дискриминацији одговарајућих етничких, верских, сексуалних и других група и што се саглашава са насиљем као средством за постизања циљева.

Мере забране рада, попут ове, неће бити довољне и да се њима не могу решити проблеми десничарског екстремизма и свеприсутног насиља, уколико држава не настави са системским мерама на сузбијању и превенцији насиља и дискриминације као што су примена института злочина из мрже која је најновијим изменама унета у кривични законик, ефикаснији рад безбедносних служби и правосуђа на случајевима насиља и дискриминације, улагање у образовање грађана и подизање свести о толеранцији и друго.

У овом предлогу за забрану, Републичко јавно тужилаштво Уставном суду представља два одвојена аспекта који говоре у прилог забрани.

Први су програмски циљеви ове организације изражени у програму СНП „Наши“, као и у Манифесту српских националиста, који је писао Иван Ивановић који данас није овде са нама.

Програмски циљеви највише одударају од уставних вредности у члану 3. Програма СНП „Наши“ у којем се описује, цитирам, „политичка државотворна платформа ослобођења и уједињења свих српских земаља у једну српску државу“. У програму се даље наводи: „Под појмом свих српских земаља“ подразумевамо целокупну територију данашње Републике Србије са њеним покрајинама Косовом и Метохијом, као и

Војводином, Републиком Црном Гором, Републиком Македонијом, Републиком Српском, Федерацијом БиХ, као и простор окупиране Републике Српске Крајине територијалним проширењима и северни део Републике Албаније.

СНП „Наши“, Србију види као територијално Васкрслу државу, у чијем склопу се налазе све српске земље које су окупиране у ратовима деведесетих година“.

Наведене циљеве немогуће је остварити мирним путем и представља територијалне претензије према низу земаља. Потом, ту је и Манифест, чији ћу вам један део прочитати, где се говори у поглављу које се зове: „Наша револуција“.

У Србији су потребна револуционарна дешавања за која ни једна од постојећих странака, као ни њихови лидери немају храбрости.

Први корак револуције који треба да спроведу српски националисти лежи у томе да читаве гарнитуре политичара, тајкуна, медијских и јавних личности, друштвених радника, структуре власти, морају да се похapse, процесуирају по хитном поступку и по хитном поступку осуде на дуге робије због незаконитог богаћења.

Други корак је национализација и одузимање имовине банкама, страним корпорацијама и.....

Други аспект који бих вам представио, као деловање организације и њених чланова, законом се такође утврђују услови за доношење одлуке о забрани удружења, када се заснива на раду чланова удружења који треба да потврде везу између тих радњи и деловања удружења, чији услови су тројаки и кумулативно постављени. Да постоји веза између радњи и чланова удружења и деловања удружења или његових циљева, где се радње удружења заснивају на организованој вољи чланова и да се према околностима и случајевима може сматрати да је удружење толерисало радње својих чланова на основу члана 50. Закона о удружењима.

Како се наводи у краткој биографији Ивана Ивановића, који се налази на челу СНП „Наши“, он је „робијао петнаест дана у затвору

Падинска скела, због антирежимског деловања“. Основ нам још увек није познат. Очекујемо извод из казнене евиденције и њега и других чланова удружења.

У тексту, који је објављен на сајту СНП „Наши“ 17. новембра 2012. године, Вјекослав Церовина, који је функционер овог удружења такође, описује активисте који се залажу за људска права као, цитирам: „Нељуде и аветиње које покушавају православним Србима да продају најниже животињске страсти, најгори цивилизацијски отпад и најразличитије болештине као наводно проевропске вредности, директно нападајући институцију породице, децу, српску цркву, веру и традицију. Једном речју, као оне који мрзе и нападају све што је српско и све што је људско, часно и поштено“.

Настављам цитат: „Зато су СНП „Наши“ одлучили, после вишегодишњег Тадићевог покровитељства најгорим облицима корупције и криминала који се одвија у НВО сектору, а који је спрега криминала и врха државе претворио у један скоро, као „друштвено прихватљив“ оганизам да пружи шансу новим властима, које су промовисале борбу против корупције као приоритет да покажу да је Устав највиши државни акт и да Закон важи за све, као и да у бор би против корупције, неће бити корупције и привилегованих“.

Змијско легло невладиног сектора је за Александра Вучића брзо решиво, нису потребни месеци истраге и откривање скривених починилаца, докази су ту и више него јасни и доступни, али и те организације не крију нити могу да сакрију да су иста дела починили.

Ми гарантујемо да за већину организација са листе неће бити потребно ни четири минута да се нађу иза решетака и да одлука о забрани буде донета.

Писање наведени аутор завршава увредљиво и у сличном тону који код читалаца може покренути једино мржњу и жељу за осветом, цитирам: „Победа је наша. Звер међу рокове“.

У емисији „Утисак недеље“ 20. јануара, тј. јуче, на Б92, Иван Ивановић је потврдио своју ранију изјаву да ће онај ко изговори да је

Косово независно, цитирам: „Остати не само без језика, него и без главе“, што представља отворено пропагирање насиља и нетрпељивости и представља још један показатељ екстремистичких погледа ове организације.

Током протеклих месеци СНП „Наши“ објавили су списак медија, невладиних организација, као и појединачне листе страних агената, а које смо вам раније доставили. Као пример наводимо наслов за један од ових докумената: „Списак шиптарских невладиних организација које је финансирао и координирао страни агент Иван Вејвода и америчка организација Балкански фонд за демократију“.

Такође, током јула 2012. године СНП „Наши“ водио је и акцију честитања 11. јула као, како су навели „Дана ослобођења Сребренице“. Навео је у још једном чланку који је дао Иван Ивановић – упад у касарне.

Потом је у свом отвореном писму које је СНП „Наши“ упутило председнику Републике Србије 6. септембра 2012. године, захтева се, цитирам: „Да промоција „Геј прајд“ идеологије буде забрањена у складу са Уставом и законима са циљем одбране уставног поретка, јавног морала, породичних вредности и деце, укључујући и забрану јавног истицања логоа и застава „дугиних боја“, као и јавног коришћења страног термина „геј“, као што је то урађено у свим цивилизацијски напредним државама“.

И 2010. године СНП „Наши“ послали су отворено писмо и тадашњем председнику под називом „Боже правде“, и у приложеној „збирци доказа“ о кршењу Устава и Закона Републике Србије поводом организовања параде поноса“. У наведеним доказима наводи се и веза „сатанизма и хомосексуализма“ и слични ставови који су у супротности са уставним вредностима, на првом месту забрану дискриминације из члана 21. Устава као и са чланом 49. Устава који установљава Забрану изазивања расне, националне и верске мржње, која забрањује изазивање и подстицање „и друге неравноправности, мржње и нетрпељивости“, осим по три наведена основа, која сам навео.

Даље се наводи да „Као и сви сатанисти, хомосексуалци на све могуће начине покушавају да себе представе као нормалне људе, међутим, највећи проблем њиховој намери представљају сведочења цркве о њиховом греху“.

О милитантнијим ставовима ове организације сведочи и велики број графита са порукама мржње према мањинама, о чему је Тужилаштво приложио доказе. Само удружење није се ни једном оградило о наведених порука мржње и нетрпељивости – напротив.

У интервјуу датом листу „Нови стандард“ 28. фебруара 2011. године, Иван Ивановић, председник покрета СНП „Наши“, оцењује начин на који се СРС и ДСС залажу за „српску националну идеју и интересе“, цитирам следеће рећи: „Ми нисмо задовољни на који начин, и сматрамо да то може много боље и агресивније, јер се налазимо у таквој ситуацији када није време само за парламентарну борбу већ и за улицу. Наш покрет је познат по бројним уличним активностима, протестима, демонстрацијама, плакатима, графитима, а сада ћемо показати и наше друго лице и читав свој рад покушаћемо да пренесемо и у институције. Верујем да ће то задавати велике главобоље ЕУ послушницима“, итд. итд.

У тексту се још говори и о одузимању имовине страним компанијама, национализацији и затварању страних банака и слично.

У тексту од 4. јануара 2013. године, објављеног у „Новом стандарду“, Вјекослав Церовина је такође високи званичник ове организације и говори: - Ми не оповргавамо чињеницу да према овим људима са списка постоји велики презир у српском народу, а говори се о представницима невладиних организација, медија и другима и да је сасвим могуће да неко од њих добије батине, док се робија, надамо се, подразумева. Такође у тексту Церовина говори да се Вучић чека да пуца или себи у главу или у легло звано НВО сектор, што несумњиво представља ширење идеја неспојивих са моралом демократског друштва.

Описано деловање Организације и њених чланова ствара атмосферу лична у којој је могуће очекивати остваривање претњи против мањинских заједница и појединаца који штите њихова права.

Такође заклањање иза одговорности и вредности вере и православља је злоупотреба вере, јер промовисање мржње и нетрпељивости коју спроводе СНП „Наши“ није по духу хришћанског и непримерено је, нарочито у години толеранције и прославе 1.700 година од Миланског едикта.

И на крају наводимо и поновни инцидент спаљивања заставе Војводине у Новом Саду 14. Јануара 2012. Године, а то паљење је извршила група чланова Покрета СНП „Наши“ са такозваним капама фантомкама на глави. Напомињемо да је раније такође, због паљења заставе, марта 2012. Године, активиста Српског народног покрета „Наши“ Стефан Петровић осуђен на петнаест дана затвора, а да кажњавање није остигло сврху, имајући у виду само понављање дела.

Цитирамо и заштитника грађана Сашу Јанковића који је такође део овог панела: „Да је забрана неопходна тек уколико демократија и институције у Србији нису довољно снажни и да се одупру изазовима попут идеја које заговарају ове организације“. „Уставни суд одлучује о томе да ли су наша демократија, наше институције и друштво довољно снажни да се одупру оваквим изазовима редовним методама или је нужна забрана као ултимативно средство којим се брани неко друштво и демократија“. Свесни тога да је ранији став Заштитника грађана био да држава може и мора прибећи и другим методама, поут кривичних и других поступака како би се супротставила урушавању уставних вредности. Међутим, протекли месеци говоре у прилог томе да је јасна реакција, јасан глас државе изостао. Медији су препуштени тиради прогона, мржње, позива на линч који су били без одјека. Слично је и са појединцима и организацијама цивилног друштва.

Тужилаштво из којег и ја долазим тек је пре три дана започело рад на појединим предметима, нажалост, тек када су о томе проговорили појединци из Владе. Тиме смо показали слабост Тужилаштва, али о томе неком другом приликом.

Очекујемо да ће и МУП и Службе безбедности прикупити довољно доказа о активностима овог удружења, али је говор мржње, нетрпељивост, отворене претње и прогањање организација, медија и

појединаца, због њиховог залагања за људска права неспорно, што смо вам и представили данас.

Сматрамо да је поступак за забрану организације СНП „Наши“ целисходан, иако се њиме даје већи значај организацији него што је потребно, ипак њено деловање и прогањање других лица и организација због њиховог залагања за људска права, кршења јасних уставних одредаба, као и на основу других докумената које смо вам представили, говоре у прилог томе да је забрана не само легитимна, већ и неопходна у демократском друштву. Тим пре што је Тужилаштво које представљам покренуло низ кривичних поступака против одговорних у наведеном удружењу, окончани су одређени прекршајни поступци, а о чему прилажемо доказе, захтеве за покретање истраге, оптужнице и друге документе.

Такође наводимо да Уставни суд као гарант спровођења Устава има и улогу у сваком поступку, па и у овом који покрећемо да подстиче уважавање разлика у складу са чланом 48 Устава. Подстицање и уважавање разлика може се остварити и забраном удружења која не уважавају разлике и своје деловање заснивају на нетрпељивости и пропагирању насиља.

Указујемо и на чињеницу да је Удружење СНП „Наши“ од претходне одлуке уставног суда од пре неколико месеци којим се није ишло на забрану удружења, у потпуности радикализовао своје деловање да су сви наведени спискови, који су у исто време и листе за одстрел оних који штите људска права, листе за одстрел независних медија и појединаца настали у периоду након претходне одлуке Суда, која је очигледно погрешно схваћена као подршка раду овакве организације.

Градови у Србији облепљени су плакатима на којима су спискови организација, медија, политичара, појединаца.

И сам Ивановић нам поручује да је нова кампања започета пре два месеца, тј. тачно након претходне одлуке Уставног суда, а потврђује и раније претње и понавља се паљење заставе и слично.

Уверен сам да Уставни суд својом претходном одлуком није желео да да крила прогањању организација, појединаца и медија, али се то у пракси десило и стога је јасна порука државе, тј. Устабног суда као гаранта људских права и свих других вредности садржаних у Уставу неспорно неопходна како би се зауставила хајка и послала јасна порука да се граница урушавања темељних уставних вредности не сме прећи. Поступци који се против појединаца покрећу могу бити подршка таквом јасном ставу државе, али ипак сматрамо да је неопходно изрећи најстрожију меру против једне организације, против оних који злоупотребљавају слободу удруживања и шире расну мржњу, нетрпељивост, што у земљи која је изашла из ратова и која још увек тражи решење за питање Косова има несагледиве последице.

Уставни суд, као последња брана за заштиту уставности може и мора реаговати у сваком тренутку када су озбиљно угрожене вредности садржане у самом тексту Устава, као и у држави са slabим и још непотпуним институцијама.

Због свега наведеног, очекујемо да ће Уставни суд, схватајући свој задатак као просветитељски, узвишенији, а ценећи све изнете наводе, приложене доказе, као и сведочења, донети одлуку о забрани организације СНП „Наши“.

Такође, молио бих и представника НУНС-а с обзиром да има још нека сазнања о којима може говорити, да узме реч, уколико вас то интересује.

ВУКАШИН ОБРАДОВИЋ: Ја ћу покушати да иницијативу за забрану Српског народног покрета „Наши“ сагледам из угла Независног удружења новинара Србије, удружења које се бави, пре свега, заштитом професионалних слобода медија и новинара.

Ја морам да вас зупозорим, пре свега, на неколико ствари. Рекао бих, овај по мало академски приступ у односу према десничарским организацијама има своје сасвим конкретне појавне облике. Ја ћу вас подсетити на случај пребијања Теофила Панчића, које се десило 25. јула 2010. године, не повезујући га директно са дотичном организацијом,

али стављајући га у јасан контекст оног што деловање овакве и сличних организација заправо доводи у опасност.

Теофил Панчић је брутално пребијен од стране двојице младића и на самом суђењу и касније, иако су постојале јасне индикације о повезаности ове двојице младића са неким десничарским организацијама, то није било у фокусу истражних радњи.

Међутим, тешко је претпоставити да та два младића, барем према ономе што се зна у јавности, уопште читају, а посебно да читају колумне Теофила Панчића. То само говори да десничарске организације, попут СНП „Наши“ и неких других стварају атмосферу у друштву где су новинари означене мете, њихов посао је означавање медија и новинара и стварање једне атмосфере у којој се квалификацијама попут злочиначке и антисрпске организације или страни агенти, позивањем на што скорији обрачун и наставак кампање ширења идеја о српским и антисрпским медијима и организацијама, ствара небезбедно окружење за деловање новинара.

Ми сматрамо да ова чињеница не сме никако да се занемари, када се разматра захтев за забрану ове организације. Нарочито, имајући у виду последње изјаве вође или председника, шта је већ Иван Ивановић – председник ове организације, кога је колега Антонијевић већ навео, а оне се тичу отворених претњи по безбедност оних који износе другачије мишљење од програмских циљева ове организације.

Такође сматрам да је веома важно да подела на патриотске и издајничке медије, која је била присутна током деведесетих година, не стварајући никакве паралеле, сматрам да вештачке паралеле нису добре. Морамо да се суочимо да таква подела носи са собом ризике који се тичу, пре свега, безбедности новинара.

У овим тренуцима чини нам се да је јавни дискурс нове власти да у ситуацији, када је међу грађанима све више сиромашних и гладних грађана, да су њима, уместо бољег живота, уместо хлеба, њима се нуде лопови или без наводника – и издајници, односно непатриоте и да се тиме надомештава све што се у реалном животу не може постићи. Таква

једна атмосфера ствара отворену могућност да ти људи, незадовољни својим положајем у друштву, незадовољни тиме што су оставили гладну децу у кући, у једном тренутку препознају представнике медија или невладиних организација као кривце за свој положај и одлуче да узму правду у своје руке.

Лично не сматрам да забрана СНП „Наши“, за коју се иначе залажем, без, да тако кажем, пратећих мера које се тичу пре свега оглашавања званичних органа власти у Србији, да ће дати неке резултате. Управо због тога ми смо најпре упутили као Независно удружење новинара Србије отворено писмо председнику Србије Томиславу Николићу и премијеру Ивици Дачићу, упозоравајући их на спискове непожељних организација и медија и последице једног таквог чина. Како нисмо добили никакав одговор, а то је било још пре пар месеци, ми смо одлучили да упутимо један јавни апел, који је потписало на десетине појединаца и организација да читаву расправу о друштвеној атмосфери која је довела до тога да ми данас овде седимо и расправљамо о једној – требало би тако да буде – сасвим периферној и неважној организацији, а ми јој придајемо један значај који у нормалном демократском друштву не би могла да има.

Ми смо упутили ово писмо Парламенту и ми очекујемо да се и у парламенту односно у Одбору за културу поведе расправа, не само о забрани или не о забрани СНП „Наши“, већ о атмосфери која је довела до тога да СНП „Наши“, „Двери“, „Образ“ и сличне организације постану важан део политичког и друштвеног живота у Србији.

Ја ћу вас само на крају упозорити да су СНП „Наши“ 29. 9. 2011. године, а ово говорим због континуитета у деловању ове организације, на свом сајту су објавили саопштење, насловљено да „НУНС треба ликвидирати“. Образложење зашто НУНС треба ликвидирати је врло једноставно. НУНС се нашао међу организацијама које су подржале одржавање „параде поноса“.

Дакле, Министарство унутрашњих послова, односно Полицијска управа за Град Београд је повела предистражне радње али до данас нисмо обавештени о резултатима тих радњи. Дакле, СНП „Наши“ већ у дужем периоду виде новинаре, медије и Независно удружење новинара

Србије као непријатеље, издајнике и стране плаћенике, чиме угрожавају наше основно право, а то је да на један безбедан начин обављамо свој посао. Хвала на пажњи.

Председавајући ЗОРАН ИВОШЕВИЋ: Захваљујем. А сада би требало да се договоримо. Пошто Иван Иванович није ту, ја ћу замолити колегу Филу да узме реч, али само укратко.

ТОМА ФИЛА: Прво, ја ћу заступати мишљење да сам против забране. У овој адвокатури нису забране и различита мишљења наступила појавом Слободана Милошевића. Јер, све што ви кренете, крећете од 1990. Године. А шта је било до 1990. године? Ви сте млади. Знате ли ви да је било кривично дело непријатељско помагање по члану 133, и свако ко је мислио супротно, ишао је у затвор. Ја сам бранио човека који је рекао, замислите, у биоскопу: Ово су југотите и када се појавила Јованка Броз добио је шест месеци. Знате ли шта значе забране? Знате ли шта значи притвор? Треbate дуго да проведете у животу да би сте разумели какав је то напад на њу.

Ако кренемо у забране, то нас неће нигде довести. Или да дам још један бољи пример – пример човека који је свима нама познат. Узмите адвоката Срђу Поповића. Он је отишао за Ваљево и рекао како у пољопривреди нешто није у реду и добио је прво затвор, а онда су му тај затвор условили тиме што су му забранили бављење адвокатуром годину дана, само зато што је имао примедбу на пољопривреду.

Да ли је требало да се уноси елемент – шта нама одговара данас, када неко говори супротно томе што нам данас одговара, да њега треба забранити, ухапсити и слично.

Зато прво и основно је ужасан комплекс када се изговара реч „забрана“, као што у мом животу, пошто сам био кривичар,

то је било код Тита, који је био у комунизму и данас су опет мере одмазде. Дозволите да вам ово прочитам, јер ће брже ићи, него ако кренем да причам.

„Питање забране организације „Наши“ није искључиво везано за деловање овог Удружења, већ представља својеврстан тест за правосудне органе Републике Србије и Уставни суд, који треба да дају одговор на питање – да ли су чланови ове организације својим активностима усмеравали своје деловање на насилно рушење уставног поретка и изазивање расне, националне, верске мржње или укидање уставом ограничених права или су се једноставно користили Уставом гарантованим правом на слободу изражавања мишљења“.

Заборавио сам да се захвалим и једном и другом претходнику, који су врло прецизно изнели иницијативу и шта се све ставља на терет те организације и тај део ја апсолутно прихватам као право на њихово мишљење. Као што заступам право, наравно, на супротно мишљење.

„Слобода изражавања мишљења и јавног саопштавања мишљења представља темељ савремених демократија. Ово право предвиђено је Повељом уједињених нација о људским и мањинским правима, Европском конвенцијом о људским правима, садржаним у уставима свих савремених држава, као и у Уставу Републике Србије. Овде постоје стручњаци за Устав.

Декларација о правима човека и грађанима, плод је француске револуције, први правни акт са листом грађанских права и слобода је основ Устава свих европских држава за слободу мишљења и говора, а каже да је то једно од најдрагоценијих права човека. Управо због своје важности, ограничење слободе и мишљења и говора увек је изазивало

посебне реакције. Једни су сматрали да се слобода мишљења не сме цензурисати, док су други сматрали да она не може бити апсолутна. Значи, једни су сматрали да се слобода мишљења не сме цензурисати, а други су сматрали да она не може бити актуелна.

Међутим, та граница, када слобода говора и мишљења прелази свој антипод и постаје говор мржње и позив на реакцију, то је питање за Европску унију у начелу. Да ли је Удружење „Наши“ прешао ту границу, то је питање на које ћете ми дати одговор. Објављивање списка независних, НВО и организација које се сматрају антисрпским страним агентима, може се схватити и као изражавање њиховог мишљења, у складу са својим политичким уверењима, али и као позив на одређену врсту јавног прогона и злоупотреба слободе изражавања.

Овакви јавни наступи увек изазивају много више пажње него што су, рецимо, представници СНП „Наши“ пред уставним судом затражили забрану ових такозваних антисрпских организација, што је њихово право, као што је и право оних означених организација које траже забрану организације „Наши“.

Не знам да ли би Уставни суд Републике Србије у оваквом понашању СНП „Наши“ нашао довољан разлог за њихову забрану, јер Устав Републике Србије је децидан и каже да се могу забранити организације које својим деловањем теже насилном рушењу уставног поретка, кршењу зајемчених људских и мањинских права или изазивању расне, националне и мањинске мржње, а Уставни суд је већ једном донео одлуку којим је одбио захтев за њихову забрану. Можда чак и у случају када је њихово понашање било радикалније него што је у случају претње

учесницима геј параде.

Управо, због тога, поновни покушај забране и евентуално поновно одбијање од стране Уставног суда може бити контрапродуктивно и можда чак оснажити овакво њихово понашање. Управо због тога можда би било боље пронаћи друге правне облике санкционисања оваквих понашања кроз систем кривичног или прекршајног права, односно грађанског права. Јер, као што смо већ навели, забрана СНП „Наши“ истовремено би значила и ограничење слободе мишљења, али и слободе удруживања, увек осетљиво питање.

Подсећања ради, у Турској је у Уставном суду ове државе био поднет захтев да се забрани деловање Странке правде и развоја, чији је председник господин Ердоган. Овај захтев је одбијен и Ердоган је премијер Турске од 2003. Године.

Слична ситуација је и у Немачкој, где се већ годинама помиње забрана Националне демократске партије Немачке, коју у Немачкој, а и у Европи, сматрају екстремно десничарском, али деловање ове странке до данашњег дана није забрањено, а од када су почеле приче о њеној забрани, рејтинг те странке се чак повећао. То је једна од ствари о којој треба водити рачуна, јер ће „Двери“ прескочити ценсуз па ће наставити своје активности.

У Сједињеним Америчким Државама је слобода мишљења гарантована Уставом, а нарочито ојачана амандманом V на Устав, толико широко да у САД постоје организације које несметано пропагирају политику сегрегације Црнаца и припадника других раса. Целокупни политички живот САД права базира на потпуној самоодрживости. Са друге стране, деловање оваквих организација у Србији би било забрањено. Мисли се на расну сегрегацију.

Дакле, и пракса европских држава је таква да се уставни судови ретко одлучују да пређу границу слободе мишљења и удруживања и да забране деловање одређене организације, када њено деловање није противуставно.

Управо због тога је потребно пронаћи другачије правне механизме за сузбијање кривичних понашања. Дакле, ја сам само против неке забране и да се не предложи неко решење, мада је то слична прича. То је и када ти да забрану, ако немаш аргументе и скида се као предлог. Због тога је ово за мене битно, јер мислим да је овде решење проблема како га ја видим.

Управо је због тога потребно пронаћи другачије правне механизме за сузбијање сличних понашања кроз евентуално непосредно кажњавање учинилаца тих дела, а не организација.

Вероватно би било ефикасније да су лица, која су запалила заставу Војводине, непосредно кажњена за та дела, било прекршајно или кривично, што би утицало на друге припаднике ове или других организација да се за своје политичко уверење боре легитимним средствима, јер ће у супротном бити кажњени прекршајно или кривично или и једно и друго.

Такође, те организације које су на списку имају право да захтевају заштиту својих права пред судом, уколико сматрају да су изложене било каквом противправном понашању. То би била грађанска реакција једном тужбом за накнаду штете итд. за ово кривично угрожавање сигурности.

Свакако треба нагласити да пришивање различитих етикета разним организацијама и појединцима није пожељно у политичком и друштвеном животу, већ је много боље да се сукоби мишљења и ставова решавањем поштовања интегритета

појединаца и њихових права.

Ја сам ово врло кратко изнео и то је суштина. То јесте циљ овога и интимни проблем. Није ништа спорно и све чињенице које су изнете. Није ништа спорно и за Теофила Панчића. То се разликује од овога, али је овде основно питање, да ли смемо да идемо на забрану. Ја имам ужасно лоше искуство, а говорим као адвокат, када се тиче ових ствари и пропаганде у вези са тим и свега осталог и не бих кретао у забране ни по коју цену. Али, хапшење појединаца у вези тога што говоре и раде, и уз грађанску одговорност, то захтева да се ово реши. Хвала вам лепо на пажњи.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Ми бисмо сада отворили расправу, да видимо да ли Суд има другачије мишљење. Али, пошто смо почели тај део процедуре, сада је лакше, захваљујући колеги који је у својству представника адвокатуре говорио и ту смо већ добили једног сведока. Али, пошто ово није, још једном да кажем, суђење пред редовним судом или пред Уставним судом, да не би говорили паушално, ја бих замолио моје колеге да пре већања и они, пре свега као грађани, али и као чланови овог судског већа кажу свој став о овој проблематици. Наравно, и ја ћу после њих доста рећи. Онда бих вас замолио да за петнаест минута останемо сами и да донесемо одлуку, коју ћемо вам онда на крају саопштити. Изволите, господине Лилићу.

СТЕВАН ЛИЛИЋ: Веома су убедљиви разлози у том учешћу тужбе и обратно. Оно што мислим да је посебно значајно у овом конкретном случају јесте питање раздвајања две врсте поступка.

Једно је кривични поступак, а друго је у ствари посебан уставни поступак. Додуше, у Уставу се наводи и потреба посебног закона о Уставном суду да у посебном специјалном поступку забрана политичких странака и других организација итд, посебно овлашћење имају Влада и јавно тужилаштво и друге агенције. Значи, ово је поступак пред Судом, рецимо, републичком, да не би био поступак кривичног карактера. Овде, заправо уопште није реч о притвору или тако нечему, него је овде реч о заштити уставности, јер Јавно тужилаштво, између осталог, према закону о републичком јавном тужилаштву има задатак да доприноси заштити уставности. То је, наравно, посебни задатак и посебно овлашћење Уставног суда.

Питање забране организација, као што је овде истакнуто, веома добро је истакнуто, јесте питање везано за слободу организовања и слободу мишљења, што је јако осетљиво питање.

Ја делим мишљење да би у једној заједници, у једном друштву, где су институције система развијене, а посебно институције правосудног система, у које грађани имају поверење, за разлику од неких анкета које су прављене код нас, где грађани у судове и правосудни систем имају највећи ступањ неповрења од преко 70 и нешто одсто.

Питање ефикасности правосудног система могли смо да видимо јуче, прекјуче, у једној објављеној вести, поводом убиства у Бечу неког нашег држављанина, које се догодило у јулу месецу прошле године да је Суд већ донео одлуку, а није прошло ни шест-седам месеци од тога. Као што је познато, наши поступци трају бесконачно дуго. Трају толико дуго да постају бесмислени и формално застаревају, и последице тога се знају.

Због тако лошег поверења у правосудне органе, мој став је да је најцелисходније процесуирати кривично одговарајућег појединца за кривично дело. У овом конкретном контексту мора да се стави у други један вредносни склоп и ту је улога Уставног суда пресудна, јер Уставни суд у реалном окружењу неповерења у правосуђе, непоступања, општег неповерења у правосуђе, мора да преузме у своју надлежност да кажем у пуном капацитету оно што, по мом мишљењу треба да буде јасна порука свима.

Тачно је то да забране организација могу да доведу до њихове популарности. Тачно је то да постоје и политички прогони против њих и коришћење правосуђа против политичких организација као што је, рецимо, пример појединих политичких партија које после тога остварују популарност.

Ја само желим да поткрепим ово моје мишљење и да приведем крају. Постоји у Уставу једна изричита одредба члана 49 која каже: „Изазивање расне, националне и верске мржње“, а када је реч о мржњи каже: „Забрањено је и кажњиво свако изазивање и подстицање расне, националне и верске или друге неравноправности, мржње и Ту се разликује забрана и то је политички осетљиво питање које је у пуној компетенцији Уставног суда, на пример од кажњавања, које је лична санкција индивидуалне одговорности, која је у компетенцији кривичног суда.

Можда се овде у јавности мешају две ствари. То је овлашћење јавног тужиоца да по закону о Уставном суду има специјално овлашћење за вођење оваквог типа процедуре. Ово није редовни кривични поступак. Ми чујемо у јавности, чак и од стране државних званичника да очекују допуне, од Тужилаштва

итд, итд. Ово није процедура тог типа.

Желим такође да укажем на обавезу коју имамо сви заједно. То је да се против оваквих ставова, значи овде није само радња, него су и ставови и да постоји једна проактивна одредба Устава, а то је члан 48 који има разлог који наводи, а то је „подстицање уважавања“. Дакле, овде имамо ситуацију где постоје обавезе да се уважавају.

Е, сад, кључно питање које је веома основано постављено од стране тужбе и од стране одбране, а то је, да ли је забрана оно што је пропорционално учинку овог случаја на Уставу и вредносном принципу постављено.

Кривични законик има посебно поглавље које говори о заштити уставности и уставног уређења. Питање пропорционалности је кључно. Недавно на једном скупу је један члан Венецијанске комисије изјавио да одредбе закона које постоје о забрани политичких и других организација је њихова заједничка критика за те земље да не примењују Устав, што је тачно.

Мислим да је ово једна ситуација гепа где треба да се активно примени Устав. То је један одређени геп за државу, односно изјаве које дају у том погледу.

Ми смо овде чули да је ово организација која у ствари почива на вредносном моделу друштва заснованог на традицијама. Такав став вредности није прихватљив. Екстремни проблеми, екстремни погледи, екстремни ставови по дефиницији су супротни вредностима које је усвојио наш Устав и супротни су међународним документима који су такође обавезни да се примењују по нашем Уставу.

Дакле, имајући у виду све ове околности, мишљења сам да и у овом случају, као ултимо рацио, дакле, као крајње средство, пошто су испуњени сви уставом, односно Законом предвиђени услови, да може да дође до примене мере забране организације, да је то оно што је одговор који је неопходан за заштиту демократског друштва и да Устав наводи морал демократског друштва и да је мера казне посебно питање, било индивидуалне, кривичне, евентуално санкције за казне појединцима из тог удружења.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем се. Има реч други судија.

БОГОЉУБ МИЛОСАВЉЕВИЋ: Ја бих рекао оно што је драги колега већ говорио о томе.

ТОМА ФИЛА: То је колега већ рекао.

БОГОЉУБ МИЛОСАВЉЕВИЋ: Ево, шта ја мислим о овом случају. Основна функција и главна функција основног суда јесте и мора да буде ограничавање мерено параметрима, а не лицитирање политичким и идеолошким остварењима у демократском друштву.

Ако би се Уставни суд тиме бавио, онда би се отворено сврстао са тим, уз сагласност политичких, а не од тренутне политике независних правних институција. Тачно је да је земља, као што је у складу са наслеђем, каква је наша земља, која углавном тежи томе да Уставним судом надомести некадашње идеолошке комисије политичке партије. Међутим, демократија подразумева плурализам и развој и њему својствене структуре механизма за разрешавање политичких и идејних спорења.

Плурализам као немогућност егзистирања, планирања базе конкуренције између различитих идеја представља кључну везу

демократије у односу на политичка спорења. У демократском друштву се политичка и идејна спроења разрешавају на изборима помоћу различитих механизма који су правне, политичке, културне, па и етичке природе. Имамо и политичко казнено право, па и јавно мњење би требало да заузме став о томе.

Овде можда није тешко споменути случај из 2000. године, када је Хајдер био изабран у Аустрији, када је успео на изборима и када се у Европској унији озбиљно разговарало о томе какве мере предузети према Аустрији због десничарске политике. Да ли предузети неке економске санкције. Тада је речено да се разматрало искључење Аустрије или неку другу меру. Онда се одлучило да се ништа од тога не ради и да се то све препусти јавном мњењу и грађанима других земаља Европске уније, који долазе у Аустрију на одмор и све оне који су куповали аустријску робу.

Тако су послали јасну поруку Аустрији, што се тиче тога. Ја не спорим већину тога што је речено у смислу постојања једне инферентности, односно разлике између демократског концепта људских и индивидуалних права и права демократског друштва на право на грађанску демократију.

Компромис између тих двеју темељних вредности мора да се одржава уз помоћ понекад државних интервенција. Али, та интервенција онда мора да буде искључиво коришћена као ултима рацио, које је заиста крајње светло, уз поштовање демократских принципа и владавине права.

Ограничење слободе удруживања, чак и у земљама које су повремено отворено пристајале уз концепте такозване милитантне демократије, увек је схватано као изузетна мера. И

европски суд за људска права је јасно заузео став да заправо не одобрава забрану рада странака и да такве мере може само тако посматрати.

Колега Лилић је поменуо став Венецијанске комисије о овоме. Да би према ставу Европског суда за људска права једна странка била забрањена, односно да би мера забране била сразмерна потреби, и према томе неопходна у демократском друштву, Европски суд узима као важан критеријум количину у сфери моћи. То ће рећи да је странка која се забрањује у фази преузимања власти, тј. да има реалне шансе да реализује своје политичке намере. То онда заиста чини да у фази приближавања реда и поретка буде оптимална у друштву.

Овде је једно јако занимљиво питање. Рецимо, зашто Републичко јавно тужилаштво, које сада овај предлог подноси, није својевремено од Уставног суда затражило забрану терористичких организација Албанаца на Косову и на југу Србије, када су те организације брутално отворено рушиле поредак и угрожавале територијални интегритет републике Србије. Да је то учињено и да су такве организације биле забрањене, вероватно да због тога њихове акције не би слабиле и не би престале, али би можда узвратне оружане акције наших српских власти биле више легитимне и мање спорне од оних које су у очима људи који више верују у владавину права.

Наведена брзина „Двери“ је моћна и даје реалну шансу да странка и покрет о коме данас разговарамо преузме власт и да реализује свој демократски програм који представља онај праг толеранције у коме демократско друштво може и треба да толерише активности странака и удружења која су за друштво негативне, увредљиве, штетне..... Због тог прага се

захтева да се политичке и идејне несугласице морају толерисати и решавати кроз дијалог и без прибегавања државној сили у виду забрана. Ма колико нам се то мало допадало, слобода изражавања у демократском друштву вреди не само за оне идеје и информације које се сматрају..... , које су штетне већ и за оне друге које нису такве. Наравно, ово нипошто не значи да појединци и групе који пласирају штетне информације у јавном простору не треба кажњавати када то омогућује право. Они би морали доћи под удар казненог права због повреде слободе изражавања.

Наведено је да се не ради о повреди права на удруживање која би створила могућности и довољно разлога за забрану. Само кратко, важно питање је, а то је да ли има сврхе забрањивати тајно удружење.

Чврсто сам убеђен да је забрана тајног удружења по свим својим обележјима једно екстремно удруживање. Забрањује се нешто што је недвосмислено забрањено у самом Уставу. Једна одредба Устава лепо каже забрањено је стварање паравојних удружења, а закон о удружењима то такође каже.

Стога се и одлуком Уставног суда, када се евентуално доноси забрана о тајном удружењу, само утврђује и констатује, цитирам: „Да је деловање таквог удружења забрањено Уставом и Законом“, значи да могу да се одреде мере које су неопходне да се спречи деловање таквог удружења. Мислим да је Устав у овом случају потпуно погрешно прочитан. Ако је нешто већ забрањено, чему то констатовати одлуком Уставног суда, уместо да се деловање таквог удружења спречава мерама казnenих одредби.

Ја бих сад овако поставио једно кључно питање. Да ли је тачно да је ово удружење самим тим тајно удружење. Тако стоји у предлогу. Да ли постоји ту неки други кадар, неко незванично, приватно удружење. Мени озбиљније делује питање да ли је регистровано то удружење? Да ли може да буде по садашњим скривеним циљевима свог деловања и то другачијих од оних који су записани статутом и одлукама, заправо једно тајно правно удружење. Односно, питао бих, нису ли све политичке странке које имају недемократску унутрашњу структуру, на неки начин тајна удружења. Да ли Уставни суд такве доказане тврдње може да искористи да забрани такво удружење.

Све оно што сам споменуо јесте да се овде ради о повреди слободе или неког другог, када су у питању неке друге слободе и права. Ја мислим да због слободе удруживања тешко да може повредити неповезивање..... Да ли неког може да повреди због незаконитог деловања удружења, неосноване забране или спречавање откривањатај ног деловања постојећег удружења и самим тим повреду права на такво удруживање.

Мислим да се овде ради о повреди једне друге слободе, слободе изражавања. С тим у вези, повреда те слободе, ради наношења повреда права других лица, онако како су претходници поставили питање.

Последње јесте питање због чега се тужилаштво у једном оваквом случају обраћа Уставном суду са захтевом за забрану, уместо да користи расположиве мере казненог јавног права заштите слободе свих грађана.

Мислим да је у питању једна јасна политика, једног не баш малог броја случајева у нашем друштву у којима се свесно врши избегавање одговорности за сопствено деловање.

Тужилаштво намерно пребацује лопту у туђи атар и види се како је то нефункционално. Колега је рекао да тужилаштво покушава да тера како-тако, што није могуће замерити, али, како то да тужилац не зна свој посао и да би Уставни суд требало да одлучује о томе. Значи да Тужилаштво не жели да одради свој посао и тренутно је таква политика у правосуђу.

Одговорност се на овај начин у целини пребацује на судију Уставног суда, а постоји нерад Тужилаштва, не коришћење расположивих средстава за казнено гоњење, на неки начин, због тог права.

Свему томе треба додати да поступци пред Уставним судом у оваквом случају трају најмање једну, а понекад и више година, уз то да карактер поступка пред Уставним судом иначе није погодан за одлуке овакве врсте. У том поступку нема друге контрадикторности. Нема могућности призива на одлуку, односно против одлуке.

Коначно Уставни суд не треба никада да себе доведе у позицију да своје одлуке заснива на аргументацији само једне стране. То је јавног тужилаштва или другог државног органа. Његов је посао да као коначна инстанца преиспитује ваљаност такве донете одлуке. Тек би морао бити прихватљив и предлагачу и тужилаштву и определити оно што је у његовој надлежности, у наводима који су описани и према својим активностима.....

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем се господи судијама. Овде се тренутно не ради само о удружењу о коме смо више пута дискутовали и проверавали него и суочени са органима државе, а ако хоћете и одредбама суда. Нама је то дозвољено и наравно, као што је то предмет пред редовним судовима, а то је уствари

теоретско суђење у коме се иначе то ради.

Често пута се говори о томе да је Уставни суд у последње време променио и да се понаша другачије. Могу да кажем да се свака од одлука разликује по посебним разлозима. Додуше, исте одлуке нису могуће у различитим ситуацијама. Зато нисам рекао да су све те одлуке донете, зависно од случаја до случаја и да је независно суђено. Ја сам обавештен о томе у овом разговору и ја сам припремио све те одлуке суда. Ја сам отишао у Уставни суд и добио сам их и врло пажљиво сам их прочитао. Могу да вам кажем да се свака од тих одлука разликује и посебним разлозима и ту нема дискусије. Понављам, исте одлуке нису биле могуће у различитим ситуацијама. Ја то нисам рекао да су све те одлуке донете зависно од чињеница и од случаја, а не зависно од политике. Да бих вас у то уверио. Рећи ћу неколико реченица.

Прва је била екстремистичка група или боље речено екстремистичке подгрупе у оквиру или ван удружења и то су оне опште ситуације где је уставни суд донео закључак 17. марта 2011. године, којим је одбацио предлог, а различите су теме за те подгрупе и групе у оквиру правног лица и ван правног лица, дакле, појединци су лица којима се може судити у уставном суду. Дакле, разлика је, а не надлежност.

У другом предмету, а то је Национални строј, донета је одлука и то је мериторна одлука, и то 2. јуна 2011. године. Утврђено је да национални строј није регистрован, али да се расправа о забрани може водити јер је то тајно удружење. Ми смо малочас чули да је тајно удружење забрањено по самом Уставу.

О овој одлуци могло би се рећи да је Уставни суд учинио један корак даље од Устава, али са Уставом, а не без њега, јер је забранио ту организацију, али не зато што је донео конститутивну одлуку о забрани, него декларативну одлуку да је по самом Уставу рад те орга низације забрањен. Није стао ту, него је у наредним ставовима рекао да уколико буде поднет накнадно захтев за упис, такав захтев не може бити усвојен или је наложио свим надлежним органима у земљи да спречавају, односно онемогућавају делатности те организације.

Зашто је утврдио да је то тајно удружење? То удружење делује конспиративно. Оно има статут, али нема вођу или нема видљивог вођу. Нема видљивог уопште, него делује преко група, ћелија, које су расно свесне, цитирам: „Националности и следе принципе надмоћности дела аријевске расе“.

Трећи случај је „Покрет 1389. година“. Донето је решење 2. новембра 2011. године, у коме пише: „Поступак пред Уставним судом се обуставља“. Разлог је да је Републичко јавно тужилаштво повукло предлог.

Сада долази четврти, значајно занимљив случај. То је Отечаствени покрет „Образ“. Донета је одлука 12. јуна 2012. године којом је забрањена та организација, односно то удружење због деловања усмереног на кршење заједничких људских права, мањинских, затим на изазивање националне и верске мржње и наложено је брисање из регистра.

Ова одлука је, по мом осећању врло важна, јер говори о стандардима који треба да буду испуњени да би Уставни суд деловао овако како је одлучио у овој одлуци. То је важно, што ће рећи, због тога што ће Уставни суд, баш зато што је донео ову одлуку, на основу ње деловати на сличан начин и у другим

сличним приликама или неприликама, а ево шта је он утврдио у свом предмету.

Да је ова организација уписана у регистар АПР, да она има статут, основна начела, основне смернице деловања за програм националног васпитања и проглашен је, и то званично, „о српским пријатељима и српским непријатељима“. Ово је проблем што српским непријатељима је, чини ми се, довољан да се оправда одлука Уставног суда у овом случају, јер непријатељи се сада генералишу и та организација их наводи, односно овако их назива.

Једни су антихришћански Јевреји, расисти, а други су усташе који патолошки мрзе Србе, трећи су муслимански екстремисти који очајнички трагају за идентитетом пошто су се одрекли православних српских предака. Четврти су шиптарске терористичке базе које виде и које Европа види као цивилизацијску срамоту, затим антихришћански секташи, перверзњаци, наркомени итд. Акције ових организација су у складу са њиховим програмским начелима, а у супротности су са уставним поретком.

Зато смо на њиховим скуповима чули опет пароле „.....жица-Сребреница“, „Уби, уби шиптара“, „педери“, „чакамо вас“. Ви знате да секта не постоји, а бивали су исти напади у којима су нападани и страдали новинари. Мере и акције других државних органа, у овом случају нису деловале, али су постојале и акције и мере и то је за Уставни суд било довољно да донесе одлуку какву је донео.

Сада на крају долази и овај предмет „Српски народни покрет 1389“ и Српски народни покрет „Наши“, а то је 14. новембра 2011. године донета одлука која је мериторна, јер

гласи: „Да се одбија захтев о забрани“. Али, ако је мериторна одлука донета у том смеру, могла је да се донесе и у обрнутом смеру да се усвоји захтев. Зашто је то важно? Зато што је 1389. године регистровано удружење које делује, а „Наши“ су нерегистровани, али ипак делују.

Сад се ту поставља један проблем који је неко споменуо. Откуд то да се забрани, а овде није забрана у питању, али би могла бити, донета је мериторна одлука да једна организација, једно удружење које није регистровано, може, јер је донет у међувремену закон о удружењима, који је заменио савезни закон који се звао Закон о друштвеним организацијама и удружењима грађана од пре десетак година и у члану 51, став 2 тог закона пише, цитирам: „Поступак за забрану рада удружења може се покренути и водити и у односу удружења која немају статус правног лица. Ако она фактички постоје, ако имају статут, ако имају начелне или друге акте по којима поступају, а нису регистровани, онда ћемо забранити и то баш као тајна удружења или на неки други начин, а то ћемо видети. Али, овај члан 51, став 2, се помиње у образложењу ове одлуке и ваља га имати у виду.

У овим документима, кад је рећ о том случају, нема одредаба које нарушавају уставни поредак, повређују људска и мањинска права и изазивају расну, националну и верску мржњу, наводи се у одлуци уставног суда. Али у њиховој делатности има поступака и понашања која иритирају и уставни поредак и људска и мањинска права и расну, националну и верску толеранцију. Зато је било неких прекршајних поступака, али не у мери, цитирам образложење: „Која би оправдавала интервенцију Уставног суда“, па се тамо наводи на једном месту да је од 15 прекршајних поступака који су приложени

документацији Уставног суда, само у две прекршајне одлуке изречена санкција према члановима, а за све остале није могао суд да утврди да ли су чланови или нису чланови тих удружења.

Уставни суд је у том предмету наложио јавном тужилаштву да у наведеном року достави допунске доказе. Он то није урадио и пред Уставним судом важи принцип (на страном језику), они нису стекли то право и нису добили те допуне доказа и донели су одлуку да се не прихвати овај предлог. Та одлука је јако важна и због завршног исказа који се може очекивати у сваком другом питању.

Одлука о којој је овде реч још није објављена. Она је управо у штампарији. Ја сам је добио и фотокопирао и видео сам тај став у коме се каже да забрана рада удружења мора представљати нужну меру у демократском друштву као последњи одбрамбени акт демократског друштва када деловање и активности удружења и његових чланова крајње озбиљно и интензивно крше уставом зајемчена права и слободе, тако да се њима на несумњив начин жели остварити начелно урушење уставног поретка, кршење зајемчених мањинских права, али и изазивање расне, националне и верске мржње.

У овој одлуци Уставни суд поручује да ће он и у сваком другом предмету интервенисати, цитирам: „Тек када се поуздано утврди да све претходно предузете мере надлежних државних органа нису спречиле континуирано деловање удружења и његових активности усмерених на остваривање Уставом забрањених циљева. И да закључим да је уставни суд, на неки начин, последња барикада заштите демократског друштва и ми као чланови овог већа не можемо одлуке уставног суда, а још мање судија редовних судова и заправо се ступа у правом

смеру. Ми смо овде неформални судови једног суда који треба у име јавности да каже шта мисли о свему овоме. Дакле, сасвим неформално, али свакако је треба имати као значајну у јавности.

Шта се замера овим удружењима? Пре свега, указао бих на правну суштину онога што ће бити предмет тужбе. Најпре, списак антисрпских медија и невладиних организација, финансираних од западних обавештајних служби. Овај списак се може објаснити из два угла. Један је тај списак који је дат, а други је да је тај списак притисак да видимо ту страну. Знате, батина или мочуга, сасвим је свеједно, има два краја.

Списак сам по себи не представља никакав прописани акт. Али, ако га ставимо у одређени контекст, он то може да учини. Који је овде контекст? Да медији и невладине организације са списка јесу финансиране од западних обавештајних служби. Изношење или проношење овакве тврдње шкоди части и угледу могао бити третиран и као својеврсна кривична провокација. Свесна кривична провокација. Али, та кривична пријава може да има два исказа, ако је тачна, она води одговорности за кривично дело што је начињено, што је тачно. Ако је нетачно, она води одговорност за кривично дело не само оно најпре кривично које се гони на суду, него и за кривично дело за лажно пријављивање по члану 334. кривичног законика.

Зато би ваљало дати још једно образложење. Обраћање јавности од стране „Наших“ које смо доживели последњих дана, може се тумачити као притисак на надлежно Јавно тужилаштво, па и на Уставни суд да се одреди према кривичним пријавама, које је удружење „Наши“ већ поднело, изгледа, против медија и невладиних организација. Ово остало је управо оно што смо се ми уверили у емисији Оље Бећковић, јер је тамо Иван Ивановић

рекао да су они већ поднели кривичну пријаву и да она доста дуго стоји и код надлежног јавног тужиоца, а да су покренули иницијативу код Уставног суда да се неке од оних организација са списка такође ставе у поступак.

Пошто су ти други чланови, држављани ове земље, пошто се обраћају државним органима и кривичним пријавама, и иницијативом код Уставног суда, свеједно што су по неким другим иницијативама и по неким другим кривичним пријавама они под опсервацијом кривичне и сваке друге одговорности. Ја слутим да је то можда разлог оклевања надлежног тужилаштва, јер оно треба да испитује основаност и једне и друге пријаве, а и ово са овим списком може да се схвати као кривична пријава и да се то гони по службеној дужности, па ако јавно тужилаштво на било који начин за некакав догађај који би могао бити квалификован као кривично дело или неко друго кажњиво дело, они су дужни да покрену тај поступак.

Вероватно због тога што испитују основаност и једног и другог, они оклевају, али то оклевање не иде на руку ни јавности ни овим организацијама, ни стању у земљи. Зато одиста судови, као и уставни суд, морају да дају своју реч.

Друго питање – паљење заставе АП Војводине. АП Војводина је аутономна покрајина у Републици Србији. Њен смисао је изражен у члану 12, став 1 Устава. То је оличење државне власти, а њена надлежност је у складу са Уставом утврђена законом. Тај закон се зове – Закон о утврђивању надлежности АП Војводине, објављен у Службеном гласнику 99//9 и у члану 4, став 6 Закона пише да ова Покрајина статутом утврђује своје симболе.

У члану 9, став 2 Статута АП Војводине, симболи Покрајине су застава и грб, а њихов изглед и начин употребе утврђује се одлуком Покрајинске скупштине. Та одлука је донета и Војводина је добила своју заставу коју користи заједно са заставом Републике Србије. Та застава је и легална и легитимна. Оцењујући уставност, Уставни суд је прошле године нашао да одредба о застави у том закону, а и у статуту и уставу није у нескладу, већ је у складу са Уставом. Па, ако је већ тако, она одиста представља симбол заједничког живота свих народа и етничких група које живе на територији покрајине и баш због тога не сме бити изложена порузи, јер такве радње изазивају нетрпељивост међу припадницима народа и група.

То може да се провери и она садрже елементе кривичног дела и са аспекта члана 317. Кривичног законика, јер изазива нетрпељивост међу народима и етничким заједницама које живе у Србији. Дакле, и према овоме то би могао да буде под опсервацијом органа који се баве кривичном одговорношћу.

Наш законодавац такође реагује на стање у коме се налази, јер је у последњим изменама кривичног законика извршио промену два члана. Један је члан 138, а то је угрожавање сигурности, који сте ви поменули. Тај члан има два става, заправо три. Сад смо добили трећи, а суштина тог кривичног дела је: „Ко угрози сигурност неког лица претњом да ће напасти на живот или тело тог лица или њему блиских лица, казниће се“, итд. Ако је више лица у питању, то је став 2. Али, ово за став 3. који до сада нисмо имали, а то ће бити занимљиво и за вас. „Ко дело из става 2. овог члана учини према председнику Републике, народном посланику, председнику Владе, судији Уставног суда, судији и јавном тужиоцу и његовом заменику, адвокату, полицијском службенику и лицу које обавља послове од јавног

значаја у области..... он ће се казнити затвором од шест месеци до пет година“.

То је кривично дело угрожавања сигурности, новела, али је измењен и члан 391. који се односи на то да смо до сада имали кривично дело „међународни“, а сад имамо само „тероризам“. Тај тероризам обухвата и међународни и унутрашњи тероризам, било како да суштина тог кривичног дела гласи. „Ко има намеру да застраши становништво или да принуди Србију у самој држави или у међународним организацијама да нешто учини или не учини или да озбиљно угрози или повреди основне уставне, политичке, економске или друштвене структуре Србије, саме државе или међународне организације као напад на живот и тело, и слободу другог лица или отмицом, или уништавањем државних или јавних објеката, а још на неколико начина, он чини озбиљно кривично дело, а ако је у извршењу тог дела наступила и смрт неког лица, онда је казна затвора најмање десет година, а то значи да може да буде и до 40 година, уколико је та кривица“.

Према томе, ја бих рекао да друштво не седи скрштених руку, да оно реагује и да законодавна власт и судска власт са овим потешкоћама, али да је у опрезу и Уставни суд.

Ако је оно што сам малочас прочитао, неки проседе, како се суди и како треба да се суди у сличним случајевима, онда ми се чини да о томе морамо водити рачуна.

Пошто су кривичне пријаве поднете, пошто су неки поступци поднети и прекршајни и кривични, онда ће Уставни суд најбоље да процени да ли су сада испуњени услови у неким новим околностима за овакву толеранцију Уставног суда коју можемо очекивати.

Ако се то није догодило, јер је Уставни суд последња брана правде и заштите демократског друштва, онда можемо опет очекивати исто оно о чему смо ми говорили. Пошто ми не можемо да будемо Уставни суд, мислим да је то јако важно да знамо, пре него што се ми као личности изјаснимо о овом проблему, а ми ћемо се изјаснити. Наравно, да бисмо се изјаснили, ја бих вас замолио јер то неће трајати дуго, да то учинимо.

СТЕВАН ЛИЛИЋ: Ја имам један предлог, можда веома кратко да дамо на једној и другој страни, али само да буде кратко.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Ми нисмо тужба и после овога, ако мислите да треба, зашто да не, немам ништа против.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Ако хоћете, можемо онда да видимо. То би било као завршне речи.

ВУКАШИН ОБРАДОВИЋ: Само неколико реченица, управо ме је понукало оно што сте ви изговорили. Прво је итање како смо дошли у ситуацију да кључно решење наших проблема са „Нашима“ и сличним екстремистичким организацијама буде уставни суд и забрана. То је јако важно и мислим да треба да се води рачуна. Ова ситуација у коју смо ми доведени, дакле недостатком тих, како сте их ви назвали, алтернативних казних мера, а да ли се ради о прекршајним или кривичним пријавама, говори о томе да тужилаштва и судови нису радили свој посао што заправо значи да су и тужилаштва и судови, рекли смо, омогућавали да се дешавају ствари које можемо слободно да окарактеришемо противуставно деловање или угрожавање права других особа.

МИЛАН АНТОНИЈЕВИЋ: Веома кратко ћу вас подсетити да смо у овом предлогу аргументовано изнели податке о томе да се само програмски циљеви ове организације и њено деловање, који нису у сагласности са Уставом што је отворило неки простор и што је веома занимљиво, јер већина организација у свој програм не ставља такве одредбе које могу захтевати забрану. То је можда и више него јасна ситуација.

ТОМА ФИЛА: Ако свако од нас у земљи ради свој посао, ако Тужилаштво тужи, а не да пребацује лопту на Уставни суд, који је као што сте и цитирали, а последњи и нека процесуира прекршајно и кривично гоњење, нека се омогући грађанско право на заштиту, уз велико уважавање примедбе господина Лилића да на жалост зар то траје ад календа грека, па кад тужиш неког за клевету, не прође ни десет до дванаест година и више ни ти не знаш да си увређен, онда се поставља питање таквог поступка. Треба ово брзо да се решава. Ако откријемо те људе, ако их драстично казнимо, а немојте да мислите да се ја слажем са њима да треба „Србе на врбе“ или не знам „... жица – Сребреница“.

Ја сам прошао кроз Хаг и видео сам. Ја сам у Хагу и детаљно сам упознат и то је против свакога. Али, процесуирајте и где је Уставни суд? Шта решава Уставни суд. Забраниће ове „Наше“, а они ће се звати „Ваши“ и шта даље.

СТЕВАН ЛИЛИЋ: Ја мислим да је ова расправа јако корисна. Моја дилема овде јесте, да ли је Уставни суд последња или прва брана? Уставни суд је сам себи поставио улогу последње бране, позивајући се на друге мере. Ми имамо нашу реалност која каже да очигледно неће или не може у некој ближој будућности, а то по мом је кључна ствар, када будемо ин камера одлучивали о

томе. Дакле, тајно, нетранспарентно, далеко од свих.

Да ли у овим околностима Уставни суд мора да буде прва линија одбране, јер је то већ и у неким случајевима, дакле, иако је деликатно питање и неке мере одбране су неопходне да се предузму.

БОГОЉУБ МИЛОШЕВИЋ: Само једна реченица. Мислим да је господин Обрадовић у једном моменту добро то проценио, а то је само део прве опсервације. Кључно питање наше дискусије је само део једне шире идеологије. Мисли се да је све слободно, све оно што они говоре, а то је у име Српске радикалне странке. Да ли је то мера која траје једну до три године, што грађани треба да раде оно што треба да раде и неку врсту усаглашавања са нашом политиком. То је конкретно питање у ствари. Пажњу мало привлачи да је управо већина таквих идеја изговорена са говорнице Скупштине, али да за њих нико није одговарао, нити је позиван на одговорност, јер посланике штити имунитет.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Сада ћу ја овде на крају. Имали смо једну расправу, а онда још једну и ево шта бих ја овде рекао у неколико реченица. Најпре, да ли је испуњен онај услов да смо ми последња брана? Уставни суд је независан и он суди на основу закона. Он суди законима. Он може закон да стави ван снаге, ако је противустанован. То је типично деловање Уставног суда. Али, опостоји и атипично деловање Уставног суда, када се ради о појединачним актима, а не општим актима, а не законима.

Једна група случајева је везана за уставни закон, а ово је друга група случајева, а има и осталих. Али, правила која важе за уставну жалбу примењују се и овде, јер је и овде реч о појединачним актима и ту има нешто што ће бити јако важна

ствар.

Ако ти надлежни органи оклевају па не одлучују у одређеном року, па тај рок Уставни суд зове..... , онда ће он интервенисати као прва, а не као последња мера. У свим осталим случајевима долази до последњег, као што је трагом последње инстанце, укључујући чак и Уставни суд. Како је Уставни суд последња инстанца нашег система, а нећу рећи правосудног, јер Уставни суд није правосудни орган, то је посебан орган, а може да има шансу да буде последњи.

Међутим, ако ти који треба претходно да раде, а не раде, у разним роковима, Уставни суд ће бити..... па би то можда могло да буде важно.

Што се тиче овог другог, то је да буде прво, а то је везано за овај разумни рок. Разумни рок ије постављен. Разумно је оно што се суди. О том би се могло рећи да би ова ситуација могла да буде уподобљена том случају, када Уставни суд тражи окончање ових поступака, а код нас то јако дуго траје, а то се зове правосудна реформа која је катастрофална. Зато је добро што смо поставили ово питање, које је управо било важно за наше одлучивање. Ако се више нико не јавља, да закључимо.

ЗАВРШЕНО У 12,00

ЗАКЉУЧЦИ

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Да почнемо са овим. Значи, први глас је за усвајање, а други глас је?

БОГОЉУБ МИЛОСАВЉЕВИЋ: Други глас је против предлога, односно да се не прихвати предлог тужиоца, јер сматрам да нису испуњени услови за забрану. Тужилац има довољно мера друге врсте и према њима треба прво да реагује у поступку.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Ја сам за усвајање захтева, јер сматрам да би Уставни суд имао елементе да овог пута, по цену да су они услови по којима у првој одлуци говори, испуњени, јер су покренути и прекршајни и преткривични поступци, али су поднете и кривичне пријаве.

Тужилаштво још увек ћути, вероватно под теретом два захтева. Али ми се налазимо у необичној ситуацији и разумни рокови морају да буду нешто краћи. Ја мислим да су сви разумни рокови због ситуације која је доста узаврела, испуњени и да се ја придружим колеги Лилићу и гласам да се овај захтев усвоји.

СТЕВАН ЛИЛИЋ: Да поновим, ово образложење зашто сам за усвајање предлога јесте што се у овом случају не ради о заштити слободе мисли и удруживања, већ се ради о предмету забране дискриминације и распиривања мржње.

*

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Судско веће је, после већања и гласања донело одлуку већином гласова да се захтев усвоји. Два гласа су била за, а један глас је био против. Колега Лилић је изнео. Колега је био против, а ја сам био због тога што би Уставни суд овог пута могао закључити да су овде испуњени услови који су

у првој одлуци која се тичала „Наши“, донео одлуку. После ове одлуке дошло је до тога да су примили многе кривичне пријаве и прекршајне пријаве и да се суоче са кривичним пријавама са једне и са друге стране. Ми немамо времена да чекамо, јер атмосфера је узаврела, а атмосфера доноси и оно што је европски стандард да се суди у разумном року.

Разумни рок у овим околностима је да се брже поступа од стране тих органа који су претходница, односно Уставног суда и ако они не поступају у разумном року, онда и Уставни суд може да буде у првој линији фронта за заштиту демократије. То су били разлози за овакву одлуку. ХВАЛА ВАМ.